

מחווון משימת הערכה במשנה כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק ד משניות א-ו

מספר שאלה	סעיף	תשובה	דגשים פדגוגיים	הישג	ניקוד
1		תשובה מלאה תכלול שתיים מן התשובות הבאות: (א) התמעטו תלמידי החכמים – בכמות ובחוכמה (ב) היהודים היו נתונים תחת שלטון זר שגזר גזירות שונות שהקשו למידה רציפה (ג) כהכנה לקראת הגלות הצפויה והחשש שהנודדים, המרחק והצורך בהשרדות ישכחו את התורה בגלות.	יש ללמד את התלמידים את השתלשלות כתיבת התושב"ע. ניתן להיעזר בנספח בכיתה	יסודות התושב"ע	4 נקודות
2	א	רבי יהודה הנשיא כינוי "רבי" ייחשב גם כתשובה נכונה	ואף לחלק כחומר עזר ללמידה לקראת הבחינה.		1 נקודה
	ב	תשובה ג' - לאחר חורבן בית-המקדש השני	יש לציין ששאלות אלו כלליות ואינן לפי משניות מסוימות		1 נקודה
	א	זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קודשים וטהרות			2 נקודות
	ב	מועד			1 נקודה
3	ג	סדר מועד עוסק בחגים, בשבת ובתעניות ומסכת ראש השנה עוסקת בראש השנה שהוא אחד מן החגים. בנוסף, היא עוסקת בקידוש החודש שבעזרתו מקדשים ישראל את הזמנים.			2 נקודות
4		תשובה א - חכם שחי בתקופת המשנה			1 נקודה
5		יש לבחור ארבעה נתונים מתוך האפשרויות הבאות: הלל ושמאי היו רבותיו / היה נשיא ישראל / ביקש מאספסינוס הרומי שלוש בקשות/ מסופר עליו שידע שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים/ לא הלך ארבע אמות בלי תורה ובלי תפילין	יש ללמד את התלמידים על תנאים מרכזיים המובאים במשנה ובדגש על "רבן יוחנן בן זכאי". ניתן להיעזר במסמך "הרחבה על תנאים מרכזיים" עמוד 3		2 נקודות

מחווין משימת הערכה במשנה כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק ד משניות א-ו

3 נקודות	מושגים	ישנה חשיבות בעת הלימוד להרחיב בהסבר "מושגי התוכן" הרלוונטיים למשנה זו על-מנת להקנות לתלמידים ידע רחב שיסייע גם למשניות אחרות	תשובה ב'- כל מקום מחוץ למקדש	א	6
			תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): יום ראשון של ראש-השנה שיוצא בשבת, תוקעים בשופר רק בבית-המקדש	ב	
			תשובה ב'- הוראה של חכמים לשנות או להוסיף על ההלכה	ג	
4 נקודות	סה"כ 10 נקודות				
1 נקודה	מבנה	איתור ה"תנא"-יעשה ע"י זיהוי המילים: דברי, אמר ורבי	שמות התנאים: רבי יוחנן בן נורי ורבי עקיבא	א	7
2 נקודות		יש לשים לב שמשפט זה מוגדר כ"טעם" בגלל הקשרו ולא לפי סימן זיהוי (למשל: שנאמר, מפני שמא, וכו')	הטעם המובא במשנה: "אם אינו תוקע למלכויות, למה הוא מזכיר"	ב	
2 נקודות		איתור ה"כותרת" ע"י זיהוי משפט פתיחה, משפט כללי, משפט המגדיר את הנושא. לרוב ימצא בראשית המשנה	מילות הכותרת: "סדר גְּרָכוֹת"	ג	

מחווון משימת הערכה במשנה כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק ד משניות א-ו

2 נקודות		כנ"ל משאלה ג7	מילות הכותרת: " וְעוֹד זֹאת הָיְתָה יְרוּשָׁלַיִם יִתְּרָה עַל יִבְנָה"	א	8
2 נקודות		איתור ה"מקרה"- כאשר המשפט מכיל אירוע או מצב שבו היא עוסקת	מילות המקרה: "שָׁכַל עִיר נִשְׁהִיָּא רוֹאָה וְשׁוֹמֶמֶת וְקָרוֹבָה וְיִכּוֹלָה לָבוֹא", "וְיִבְנָה"	ב	
2 נקודות		איתור ה"דין"- יעשה ע"י זיהוי מילים של עשיית פעולה או בצירוף המילים הבאות: חייב, פטור, הרי, לא, אין וכו'	מילות הדין: "תֹּקְעִין", "לֹא הָיוּ תֹקְעִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין בְּלִבָּד"	ג	
2 נקודות	לשון חכמים סה"כ 12 נקודות	יש ללמד אסטרטגיות פיענוח "לשון חכמים" שמשלב הלשוני גבוה: זיהוי שורש ובניין, מילים דומות מלשון זמננו, הקשר, זיהוי תחליות וסופיות ועוד.	המילה בלשון ימינו- התעכבו	א	9
2 נקודות			המילה בלשון ימינו- התבלבלו	ב	
2 נקודות			המילה בלשון ימינו- בהתחלה	ג	
2 נקודות			המילה בלשון ימינו- עושים פחות	ד	
2 נקודות			המילה בלשון ימינו- סיים	ה	
2 נקודות			המילה בלשון ימינו- קיים את המצווה	ו	
3 נקודות	הבנה פרשנות והיסק	בירור מהו בסיס המחלוקת	תשובה ב'- באיזו ברכה יש לכלול את פסוקי "מלכויות"		10
3 נקודות	סה"כ 43 נקודות	השלמת טעם המשנה ע"י פרשניה	תשובה ב'- משום שגזרו שמא יטלטל את השופר ברשות הרבים	א	11

מחווין משימת הערכה במשנה כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק ד משניות א-ו

3 נקודות	הבנת דין המשנה על אף שהשפה ממשלב גבוה	תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): ביום הראשון של ראש-השנה שיוצא בשבת, ניתן לתקוע בשופר מחוץ לבית-המקדש רק במקום שיושב בו הסנהדרין (בית-הדין)	ב	
3 נקודות		תשובה ב' - כי בבית-הדין יש מי שילמד את העם להיזהר מחילול שבת	ג	
3 נקודות		תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): הלווים שרו בזמן הקרבת קורבן התמיד של בין-הערביים שיר של יום חול במקום שיר של ראש-השנה	א1	12
3 נקודות		תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): בגלל שהעדים הגיעו לאחר זמן הקרבת קורבן תמיד של בין-הערביים (לאחר המנחה)	א2	
3 נקודות		תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): לקבל עדים לעדות החודש כל היום	ב	
3 נקודות		תשובה ג' - אין יותר שירת הלויים ולכן יכולים להגיע כל היום	ג	
4 נקודות	הבנת דין המשנה על אף שהשפה ממשלב גבוה	תשובה נכונה תכלול את הציטוטים הבאים: "רואה", "שומעת", "קרובה" ו"יכולה לבוא"	א	13
3 נקודות	השלמת טעם המשנה ע"י פרשניה	תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): שאפשר היה לתקוע בשופר בכל מקום בירושלים ולא רק בפני בית-הדין, ביום הראשון של ראש-השנה היוצא בשבת	ב	
3 נקודות	הבנת דין המשנה על אף שהשפה ממשלב גבוה	תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): בתפילת מוסף של ראש-השנה לא היו אומרים פחות מעשרה פסוקים מוזכר בהם שופר	א	14
3 נקודות	ממשלב גבוה	דעת תנא קמא- עשרה פסוקים	ב1	
3 נקודות		דעת רבי יוחנן בן נורי- שלושה פסוקים	ב2	

מחווין משימת הערכה במשנה כיתה ה'

מסכת ראש-השנה פרק ד משניות א-ו

3 נקודות		הבנה פשוט המשנה	תשובה נכונה תכלול את הציטוט הבא או הסבר המסתמך עליו: "אין מזכירין זכרון מלכות ושוֹפָר וְשָׁל פְּרָעָנוּת"	ג	
3 נקודות	ערכים ומשמעות סה"כ 10 נקודות	הבנת דברי המשנה ויכולת השלכה אל המציאות שאנו חיים בה כעת ונתינת מקום לתלמיד לבטא פן אישי בלימוד	תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): התקנות עזרו לעם-ישראל להתמודד עם החיים שלאחר החורבן ולימדו אותו איך לקיים מצוות בלי בית-מקדש, ויחד עם זה לזכור את המקדש ולהתכונן לבניינו מחדש	א	15
3 נקודות			תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): תיאור מציאות מסוימת שפרטיה השתנו והצריכו אותו להתנהג אחרת	ב	
2 נקודות		יש גמישות רבה בתשובות הניתנות כיוון שמהוות ביטוי אישי מלב טהור	תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): הזיכרון מייצר צפייה לגאולה, למציאות עליונה ולחיים השלמים של עם-ישראל בארצו וכו'	א	16
2 נקודות			תשובה מלאה תכלול את העיקרון הבא (גם בלשון התלמיד): שבירת כוס בחתונה, אמה על אמה ועוד	ב	